

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 16. aprila 1856.

Kdaj in kako je naj bolje sadje cepiti?

Večidel vse vertnarske bukve pravijo, da cepiti sadje je naj bolji čas mesca sušca in malega travna (aprila). Posebno priporočajo prav zgodaj in najpred cepiti breskve, marelice, češnje in slive (češplje); potem naj se cepijo hruške, in med temi najprej zgodne, in nazadnje še lejabelka. Tudi moj stari oče, ki so pridno v Geigerjevem vertnarji brali, so me kot fantiča že učili, naj si dobro zapomnim, da je dobro zgodaj cepiti.

Al tako ravna je nisem kaj srečen bil, posebno pri sadji s košicami ne: ali se mi več cepičev prijelo ni ali pa jih je ponočni mraz še pozneje pokvaril.

Pred 7 leti sem se lotil drugač tega dela. Napravljaj sem si vsako leto sam ali sem od drugod naročil cepičev vseh sort sadja že mesca svečana (febr.); pripravljene cepiče sem hranil vselej na hladnem suhem kraji v vlažen pesek vtaknjene. Hruške in jabeljke sem začel kar se je naj več dalo pozno cepiti, večidel še le v drugi polovici malega travna (aprila), breskve, marelice, češnje in slive, ki sem jih nekdanj cepil najpred, sem cepil sedaj najpozneje. In skozi 7 let se mi vsako leto sadje veliko bolj obnaša kakor poprej. Posebno zadovoljen sem sedaj s košičnim sadjem, in menda ne bom napčno sodil, ako rečem, da posebno zato se na kmetih žlahne češnje in češplje (slive) tako redko nahajajo, ker se cepiči od teh sort prepozno jemljejo, cepljenci pa prezgodaj cepijo.

Vse male za perst debele drevesca cepim jez domá v hiši. Ako je vreme dobro, cepljenje potem z lepo porazanami koreninami vsadim v drevno sadišče (vertno šolo); ako je pa vreme slabo, jih postavim v škač, ki je le s toliko vode nalit, da koreninice v mokrem stojé; mesto pa, kjer je drevesice cepljeno, se ne smé močiti. Da edine plemena vselej vkup zvezem in natanko zaznamovam, to vsak vé, zakaj brez natančnega zaznamka vsih sort s številkami nobeno drevno sadišče ni vredno, da bi se tako imenovalo.

Tako v hiši cepljene jabeljke in hruške se kaj dobro obnašajo; malokterikrat se primeri, da bi ktero drevesice usahnilo. Pri češnjah, slivah in vsem sadji s košicami pa ne gré tako po sreči, če se v hiši cepijo in še le potem vsadijo; to drevje se bolje sponaša, ako se cepi na mestu, kjer se je cepljenec že ukoreninil.

Moja navada sadje cepiti je skoz in skoz le z nakladom (kopuliranje); to je naj bolja in naj hitrejša pot v kratkem času lepih drevesic si napraviti. Le redkokterikrat cepim za kožo velike drevesa, ktere imajo na svojem mestu ostati, ker se mi bolje zdí, velikim drevesom glavne veje odrezati in drugo leto pognale mladike z nakladom cepiti. Kako zamorejo nekteri terditi, da je bolje drevesa v sklad in za kožo cepiti, tega jez nikakor ne morem zapopasti. Tudi s popkom cepiti prizadeva veliko več dela, zlasti kadar cepiči niso pri rokah in se dobivajo iz daljnih krajev, kar včasih ni drugač mogoče.

Naj bi se ljubezen do žlahne sadjoreje prav živo vnela v sercu naših gospodarjev, posebno pa duhovnikov in učiteljev, ki zamorejo o tem naj več k povzdigi njeni pripomoči z besedo in djanjem; izgled, izgled vleče k po-

snemanji, sama beseda le prepogostoma ostane klic upijočega v puščavi. Neizrečeno veliko dobička bi dohajalo naši mili domovini po lepi in koristni sadjoreji!

Po „Ver. Frauend. Bl.“

Gospodarske skušnje.

(Koliko semena mnogoverstne zelenjadi se potrebuje za posetev, da je prav, da ga namreč ni premalo ne preveč?) V Berlinu je za letošnje leto prisel vertnarsk koledar na svetlo pod naslovom: Hilfs- und Schreibkalender für Gärtner und Gartenfreunde, izdal ga je prof. dr. Koch. V tem močno hvaljenem koledarji imenitni višji vertnar Bouché med drugimi poduki popisuje tudi mero zelenjadnega semena za posetev in sicer za prostor dveh sežnjev (klafter) na široko in dveh na dolgo; po tem se vé da se mera semena prerajta lahko za večji ali manji prostor. Ker bo gotovo marsikdo naših gospodarjev ali gospodinj pravo mero rad vedil, jo prepisemo iz imenovanih bukev.

Janeža in kumnje naj se za gori omenjeni prostor 2 tirj. sež. vzame 2 lota, kreguljce 3 lote, cikorije 1 lot, kreše 3 lotov, majorana 2 lota, peteršilja 1 lot, materne dušice 1 lot, mete 2 lota, korenja (merkve) 4 lote, retkve 2 lota, pése rudeče in pése burgunške 1 lot, repe 4 lote, salate 2 lota, kislice 1 lot, špináče 2 lota, čebule 1 lot in pol, fižola 8 lotov, boba 12 lotov.

(Gotov pripomoček zoper kerte na vertih, senožetih in kjer koli si bodi). Iz Marskega piše frančiskan Didiak Beneš v „Frau. Zeit.“ sledeče: „Luknja v kertino naj se odkoplje, neugašenega apna noter nasuje in se potem spet zasuje. Kadar deževati začne, apneni duh zaduši kerta. Probatum est (poterjeno je)“. — Tako piše gosp. Beneš — mi pa za njim.

(Kako se zvé: koliko je ktera riba stara?) Pravijo, da to je prav lahko in prav gotovo takole: Prezeži ribi to ali uno luskino poprek. Vsaka luskina ima več ali manj platničic, ki ena čez drugo ležé. Vsako leto se naredí na luskinah ena platničica, kakor les vsako leto eno letino. Kolikor tacih platnic, toliko let je riba stara.

Rastlina.

Spisal Janez Tušek na Dunaji.

(Dalje.)

Niso nam samo nar potrebni rastline, temuč tudi med vsimi stvarmi naj glasnejše govore našemu sercu. Sicer so nam živali bližej v svoji podobi, pa nikoli jih ne bo človek ljubil razun tistih, ki jih je k sebi v svoje stanovanje vzel. Sicer vidi človek v živalih svojo podobo, pa gerdo ošmarjeno in popačeno. Rastlina pa mu je čudna stvar, ktere tihega življenja ne razume; celo rastlinsko bitje mu je skrivnostno. Globok pomen ima, da so stare ljudstva deklice in mladenče v cvetlice spremenjene mislili, in še zmiraj pesniki ne vedó lepše popisati dekliske lepote in čistosti, kakor v podobi rože.

Mislimo si vse naše sladke in grenke občutke v podobi te ali une cvetlice; ta nam je prijetniša v veselji, una v